

Koiviston sankarihautausmaa

Kotiseurakuntansa kirkkomaahan siunatuille sankarivainajille kuuluu hautarauha.



Koiviston sankarihautausmaa kesällä 2021. Eija Tuomisen arkisto.

Suomen Koivisto-Seura on saanut välillistä viestiä siitä, että jo osin vandalisoitua Koiviston sankarihautausmaata uhkaksi venäläisen alioikeuden päätös. Olemme siksi pyytäneet tarkempia tietoja ja esittäneet toimenpiteitä keskeisille tahoille.

Sankarihaudasta ja sen kunnostamisesta on todettavissa:

1. Koivisto-Seura on 7 vuoden aikana toiminut avoimesti pyrkien käytettävissä olevin yhteyksin kunnostamaan Koiviston sankarihautausmaan, joka oli hävitetty Jatkosodan jälkeen. Asiasta on neuvoteltu mm. Suomen puolustusministeriön, Sotavainajien muiston vaalimisyhdistyksen sekä Venäjän valtion toimivaltaisen Viipurin aluehallinnon ja Primorskin kaupungin kanssa.

2. Suomen Koivisto-Seura ei ole voinut tehdä Venäjän viranomaisten kanssa muodollisia sopimuksia, koska Venäjän

laki ei sitä salli. Koivisto-Seura on tehnyt esityksiä ja laatinut suunnitelmia sankarihaudan kunnostamisesta – osaltaan yhteistyössä Venäjän viranomaisten kanssa.

Kun Venäjän viranomaiset ilmoittivat Koivisto-Seuralle, että he ovat hankkineet tarvitsemansa suunnitelmat ja luvat sankarihaudan kunnostukseen, Koivisto-Seura käytti tarkoitukseen keräämänsä varat, osti materiaalit ja palkkasi urakoitsijan suorittamaan kunnostustyön. Sankarihauda oli kunnostettu joulukuussa 2019.

3. Hankkeen eri vaiheissa ja sankarihaudasta vastaan nostetun aiemman ”syytteen” käsittelyn aikana Suomen Koivisto-Seura toimitti venäläiselle hallinnolle virkatodistukset jokaisesta 102:sta sankarihaudasta haudatusta Koiviston asukkaasta sekä selvityksen niin kaatuneiden evakuointikäytännöistä 1939-1944 kuin Suomen poliittisesta historiasta. Näistä tosiasioista Koivisto-

Seura on informoinut muiden ohella niin sikäläistä kuin täkäläistä mediaa.

Mitään epäselvyyttä ei ole siitä, että sankarihaudaan on siunattu ja haudattu 102 koivistolaista. Mitään epäselvyyttä ei ole senkään väitteen perättömyydestä, että Koiviston sankarihaudaan olisi haudattu ”joitakin muita henkilöitä”. Koiviston sankarivainajat on siunattu kotikirkkonsa viereen – kuten pääosin muutkin Suomen sankarivainajat.

4. Suomen ja Venäjän valtiosopimuksessa 1992 on sovittu sodassa kaatuneiden muiston kunnioittamisesta. Valtiosopi-

mus perustuu kansainvälisiin ihmisoikeussopimuksiin ja käsitykseen itseisarvoisesta ja loukkaamattomasta ihmisyydestä, joka koskee niin eläviä kuin kuolleita. Ihmisyyttä ja valtiosopimusta on kunnioitettava Koiviston sankarivainajien osalta.

Edellytämme, että hautausmaa palautetaan kunnostettuun tilaansa ja että Koiviston sankarivainajien muisto saa arvonsa mukaisen kohtelun – molemmin puolin rajaa.

Turussa 16.11.2022

Eija Tuominen
Puheenjohtaja
Suomen Koivisto-Seura ry

Juhani Pekkola
Hautausmaatoimikunnan jäsen
Suomen Koivisto-Seura ry



Riikka Salokannel
Päätoimittaja

Uuniruokia

Paistoin äsken sähköuunissa ranskanperunat ja einelihapullat liian kuiviksi. Ei kehuttu. Harmittaa, sillä samaan aikaan minun olisi pitänyt olla Sagalundissa Fallan tuvassa ruokaa leivinuunissa -kursilla. Kursilla ovat viikonlopun ajan opetelleet hyödyntämään koko leivinuunin lämpökaaren helppojen kotiruokien valmistamisessa. Oppi olisi alkanut leivinuunin lämmittämisestä jatkuen aina uuniruokien paistamiseen ja hauduttamiseen ja lopulta seuraavana päivänä ruokien maistamiseen.

Kotini kellarikerroksessa on leivinuuni, jota en kuitenkaan ole käyttänyt moneen vuoteen. Nyt kun talvi painaa päälle, sähkön hinta on mitä on ja perinneruokien sesonkikausi lähestyy, olisi ollut hyvä paneutua uuninkäytön saloihin. Kummitätini kanssa jutellessa ja mummolan tuvan lauantaan leivontapäiviä muistellessa leivinuuni ja sen kätevä käyttö muistui mieleen helppona puuhana. Uunillinen puita täyteen, ja niiden poltto alas, ja uuni on mäntyhosalla harjaamisen jälkeen valmis. Kätevää. Ensin paistetaan piirakat, sitten pullat ja leivät ja lopuksi uuniruokien haudutus.

Kuitenkaan omat muistoni kotiuunin lämmityksestä eivät olleet yhtä pullantuokuiset, enneminkin savuiset, hikiset ja työläät. Milloin oli uuni liian kuuma ja pizzat paloivat karrelle, milloin leivät jäivät raa-aksi ja suolakini niistä puuttui. Pullin Leenalta saamani ruisleivän juuri on varmaan pakastimessa väsynyt ja leipomolla työskentelevältä kokilta saaman hiivaleivän juuri jäänyt ruokkimatta. Miten sitä nyt osaisi ja uskaltaisi aloittaa uuniruokakauden, kun sähköuunin kanssa on ongelmia.

Ehkä on aloitettava kirjukurssi tätini kanssa. Yksityisen kursimme nimi voisi olla: Oman leivinuunin käyttö. Tutustu uuniisi kokeilemalla ja perinnetietoa kuuntelemalla. Varmuuden vuoksi kannattanee uunin kanssa samassa tilassa oleva pyykkihuolto siirtää toisaalle savustumattomiin. Niin kauan kuin on tätejä ja mummoja ja emäntiä, jotka voivat perinteistä kertoa, kannattaa kuunnella.



Hartaast'

Kuinka vanha olet?

Kaisa Koivula

Olen vanhastaan oppinut, että kulttuurissamme on kolme kiellettyä puheenaihetta. Ei sovi puhua uskonnosta, rahasta eikä politiikasta. Kiellettyjen listalle on noussut neljäs: ikä. Ei sovi kysyä, minkä ikäinen aikuinen on. Ei sovi puhua vanhuksista. Kaikkia tulee pitää koko ajan nuorina.

Täytän kesällä 60 vuotta, minulla on harmaat hiukset. Eilen joku halusi olla minulle kohtelias ja sanoi, että näytän teiniltä. En todellakaan halua näyttää enää teiniltä. (Olisi mukavaa, jos edes tässä iässä pääsisi finneistä eroon.)

Sanotaan, että ikä on vain numero. Ei ole. Ikä on sekä lisääntyvää kokemusta että 40 vuoden jälkeen lisääntyviä kremppoja.

Minusta kyse on vanhenemisen pelosta ja sen takana kuoleman pelosta. Mikä sinänsä on oikein. Kuolema on pelottava asia. Ei mikään elämän luonnollinen loppu, vaan epäluonnollista, kammottavaa. Ihminen ikuisuusolentona tajuaa, ettei tämän näin pitäisi mennä.

Suurin haitta siitä, jos yritän koko ajan olla niin kuin kuolemaa ei olisi, on se, että kun se kuitenkin joskus koittaa, se tavoittaa minut valmistautumattomana. Voi olla, ettei läheisistäni ole kuoleman hetkellä tukea, jos he ovat koko ajan yrittäneet ajatella, että ihminen on juuri sen ikäinen, minkä ikäiseksi tuntee itsensä. Niin isoa asiaa ei pitäisi kohdata huonolla valmistelulla.

Yhteiskunnallistakin haittaa iättömyyspyrkimyksillämme on. Iän tuoma kokemus on vaarassa jäädä hyödyntämättä. Monilla aloilla jo yli 50-vuotiaiden on hankala saada töitä: sairauspoissaolojen ja työkyvyttö-



commons.wikipedia

myyseläkkeiden pelko painaa enemmän kuin kokemus. Olemme vaarassa joutua viisauvajeeseen.

Palaan vielä kuolemaan: sitä ei saa sillä pois, ettei siitä puhu. Mikään ei puhumattomuudella ratkea ja välttäminen vain lisääntyy. Ei sovi puhua uskonnosta, rahasta, politiikasta, iästä, kuolemasta. (Kiellettyjen sanojen ja puheenaiheiden lista on itse asiassa jo nyt pidempi kuin tuo. Kun yhtä asiaa on yritetty ratkaista välttämällä, samaa ratkaisukeinoa käytetään herkästi toisiinkin hankaliin asioihin.) Ei ihme, että meidän on vaikea puhua keskenämme.

Yritinpä kuinka kovasti hyvänsä sulkea silmäni, tosiasia kuitenkin on, että sekunti sekunnilta olen vanhempi, sekunti sekunnilta lähempänä kuolemaa.

Satu Pietilä

Vuoden diakoniatyöntekijä 2022!

Sairaanhoitaja (YAMK), Pietilä on ollut mukana diakonissa Satu Pietilä on käynnistämässä Takuusäätiön ja seurakuntayhtymän valittu vuoden diakoniatyöntekijäksi. Turun ja Kaarinan seurakuntien yhteiskunnallisen työn diakoniatyöntekijänä toimivan Pietilän nimeäminen julkistettiin 16.9. Kirkon diakonian päivillä Helsingissä pidetyssä iltajuhlassa. Valinnasta päätti Diakoniatyöntekijöiden Liiton hallitus jäsenistön tekemien ehdotusten pohjalta.

Valinnassa korostuivat Pietilän hankeosaaminen ja taito rakentaa moniammatillisia verkostoja.

Pietilä on ollut mukana käynnistämässä Takuusäätiön ja seurakuntayhtymän Toivo-hanketta, joka auttaa talous- ja velkaongelmista olevia ihmisiä ja heidän parissaan työskenteleviä löytämään talousongelmiin ratkaisukeinoja. Tällä hetkellä Pietilä on mukana Arvo ihmiselle – ESR hankkeessa, jossa kehitetään ruoka-apua tarjoavien matalan kynnyksen kohtaamispaikkojen valmiuksia auttaa monipuolisesti asiakkaitaan.

Pietilä on valittu Turun ammattikorkeakoulun vuo-



den 2021 alumniksi. Hän on toiminut myös korkeakoulun tuntiopettajana sekä tehnyt TKI-yhteistyötä (tutkimus-kehitys-innovaatio). Työtovereiden kesellä Satu Pietilä tunnetaan empaattisena, asiakaslähtöisenä ja rohkeana diakoniatyöntekijänä, joka ei pelkää haasteita. Sadun isoäiti oli Edla os. Repo Koiviston Lemminkylältä. Sadun isä oli Pentti Lipponen.

KOIVISTON viesti

ISSN 0780-1289

KUSTANTAJA:

Suomen Koivisto-Seura r.y.

Jäsenlehti. Lehti jaetaan aina kuluvaan kuun loppupuolella.

Lehteen tarkoitettujen ilmoitusmateriaalin tulee olla toimituksessa viimeistään lehden ilmestymistä edeltävän kuun lopussa.



Toimitus ei vastaa sille lähetetystä materiaalista. Lehden vastuu ilmoituksista rajoittuu ilmoitushintaan.

Kirjoittajat vastaavat tekstien sisällön oikeellisuudesta ja toimittamiensa kuvien käyttöoikeuksista.

Toimitus voi tarvittaessa lyhentää tai muokata sille toimitettua aineistoa.

Liikeilmoitukset 50 snt/pmm

Kuolinilmoitukset 34 snt/pmm

Aineisto mieluiten digitaalisena:

studio@ramitoivonen.fi

Muussa tapauksessa aineistot

toimitetaan osoitteeseen:

Koiviston Viesti,

Riihelänkatu 28, 15810 Lahti

Aineisto palautetaan vain jos mukana

on postimerkillä varustettu

palautuskuori osoitteeseen.

Koiviston Viesti toimitus, 0400 780 398

Jäsenasiat, tilaukset, osoite- ym. muutokset:

Aina kirjallisena, mieluiten

sähköpostitse Koivisto-Seura ry:n

varapuheenjohtajalle

katarina.hovi@gmail.com

Tilauksia ei tarvitse uusia.

Seuran jäsenmaksu 39 e, sisältää

vuoden jäsenlehdet.

Jäsenlehdien postituksesta Pohjois-

maitiin veloitetaan +3 e/vuosi ja

muualle Eurooppaan +8 e/vuosi.

Pankkiyhteys:

Nordea FI46 1091 3000 3058 80

Päätoimittaja

Riikka Salokannel, 044 231 2422

Koiviston.viesti@gmail.com

Kuvatoimitus ja taitto

Rami Tolonen, 0400 780 398

Perinnevegeä

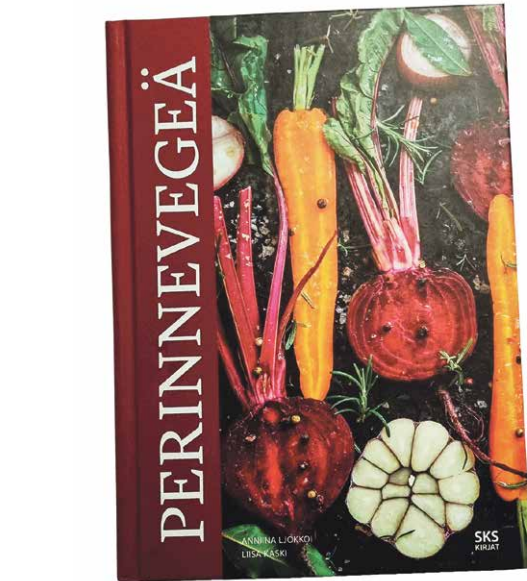
Riikka Salokannel

Anniina Ljokkoi ja Liisa Kaski ovat kirjoittaneet ja tuottaneet keittokirjan kasvisruokaresepteistä. Tai siltä kirja päällepäin näyttää. Oikeastaan se on tutkimusmatka Itämeren ympäristön ruokakulttuuriin. Kasvisruokaperinnettä tutkiessaan he ovat paneutuneet suomalaiseen, karjalaiseen ja virolaiseen perinteeseen. Aika moni resepteistä sopii ajatukseen siitä, millaista ruokaa koivistolaiset isovanhempamme söivät sata, viisisataa tai tuhat vuotta sitten.

Kirja alkaa otsikosta rantojen villit mausteet. Esihistoriallisina aikoina merivesi on ollut ainut suolan lähde. Makua ruokiin saatiin keräilemällä maistuvia villiyrtejä. Itämeren pohjoisosissa ainut luonnonvarainen sipuli on ruoholaukka eli ruohosipuli. Kauppareittien varsilta perässä seurasivat muuta lehtispulit kuten karhunkalaukka. Laivojen kölipuitten ja lastiruumien kautta rannoillemme on ajautunut siemeniä kaukomailta saakka.

Rantojen yrteistä valoisassa kasvava mäkimeirami on ollut erityisesti kalaryyti. Rantamintun ja vesimintun aromit maustoivat niin juomia kuin ruokia. Karjalankalaukka on rantamintun ja harmaamintun risteymä. Rantahiekoilta ja kallioilta on kerätty suolaheinää. Merenrantojen kasveista juolavehnää käytettiin vielä 1800-luvun katovuosina jauhojen jatkeena sen hyvän maun ja hiilihydraattipitoisuuden vuoksi.

Rannoilta, soilta ja metsistä keräiltyjen kasvien, marjojen ja sienien lisäksi ruoka-aineita on esitelty kaskimaiden nau-



rishalmeilta ja muinaispeltoista. Tärhakasvatettujen ja kaalimailta saatujen raaka-aineiden perinnereseptit ovat tuttuja edelleen. Oman kappaleensa ovat saaneet mereltä ja meren

takaa saatujen kasviruokien raaka-aineet, joista tärkeimpänä suola.

Itämerensuomalaisen käyttämä suola sanana tunnetaan ainakin 2000 vuoden takaa. Viimeis-

tään viikingit aloittivat merkittävän suolakaupan Itämeren alueella ja loivat kauppareittejä, mitä pitkin tavarat ja uudet keksinnöt kulkivat maasta toiseen. Suolan ensisijainen käyttötarkoitus oli ruoan säilöminen, ei maustaminen. Silli on kuulunut tuhansia vuosia rannikon asukkaiden tärkeimpiin ravintolähteisiin. Kun sitä opittiin 1200-luvulla säilömään suolalla, saatiin sillitynyreissä vietyä kalaa niin sisämaahan kuin kaukosatamiin. Sillakka merkitsi alun perin sillin suolalientä. Silakkakalalla tarkoitettiin suolattua kalaa. Vasta myöhemmin sillakka vakiintui paremmin hailina tunnetun kalalajin nimeksi.

Kirjan lopuksi Liisa Kaski kertoi, miten mumminsa ja ukin välisestä kirjeenvaihdosta hän ymmärsi, että kriisinkin keskellä tärkeintä maailmassa on ruoka ja rakkaus. Rintamalla olivat kulkenet leivät ja piirakat, paluupostissa saapuivat suolasienet. Huoli ja huolehtiminen kulki ruokien mukana.



– Puheenjohtajalt' itseltää –



Sankarivainajat

Emme me tienneet, minne kulkumme kotoa vei. Uusiin koteihimme saapua sallittu ei.

Kalvoi hätä ja huoli puolesta rakkainpain. Kohtasi kohtalon nuoli taistelut taltuttain.

Nukumme, valvonut suku, kummuissa kahden maan, menneestä uusi luku vartiopaikoillaan.

Isänmaa, se on teidän kullassa vapauden. Siit' oli vastuu meidän, täytimme vastuun sen.

Kumpujen ylitse tuulet kantavat laulujaan. Niissä kun äänemme kuulet, rukoile puolesta maan.

Kirjasta
Koivisto-muisto
meren rannalla

Hyvää
itsenäisyyspäivää
ja joulun odotusta

Eija Tuominen



Suomen
Koivisto-Seura ry
Perustettu 1948

Toimii Koivistolaisten yhdyssiteenä
- järjestää kotiseututilaisuuksia
- harjoittaa julkaisu toimintaa
- suorittaa kotiseutukulttuuriin liittyvää kokoamista ja tallentamista.
www.koivistolaiset.net

Puheenjohtaja, Eija Tuominen
Rauhankatu 14 a B 16, 20100 Turku
0400 244 290, tuominee@gmail.com
Varapuheenjohtaja, jäsenasiat:
Katarina Hovi
Kavallinpelto 6, 02710 Espoo
050 482 1240, katarina.hovi@gmail.com
Sihteeri, Jorma Kallonen
Koivukuja 23, 21530 Paimio
p. 0400 834 723, jorma.kallonen@nic.fi
Taloudenhoito,
Karjalan Tilikeskus/Patrikainen

Ratakatu 47, 53100 Lappeenranta
p. 05 544 8850
Perinnetoimikunta, Jorma Simola pj.
Proomukatu 6 A 14, 15140 Lahti
p. 040 564 9341
Taidetoimikunta, Marke Hongisto pj.
Halkaisijantie 4 E 46, 00980 Helsinki
p. 050 539 8693, mhongist@gmail.com
Johtokunta:
Matti Agge, Parainen. 040 536 7701
varajäsen Hanna Silfver, Kaarina

Ritva Ratia-Ahtiainen Lahti. 044 377 7201
varajäsen Raila Hiltunen, Mäntsälä
Jorma Jack, Kotka. 050 061 9482
varajäsen Maarit Raninen, Lammi
Esko Kaukiainen, Tuusula. 0400 800 752
varajäsen Merja Lapila, Helsinki
Jukka Ratia, Mäntsälä. 050 097 8206
varajäsen Jorma Simola, Lahti
Tiina Torckeli-Pitkäranta, Kemiö.
045 126 6286, varajäsen Leea Helkiö, Salo
Riikka Salokannel, Lahti. 044 231 2422
varajäsen Tuula Ruskeepää, Pornainen

Hannu Seppinen, Turku. 040 703 1244
varajäsen Tuula Agge, Parainen
Koiviston myyntituotteet Seija Jaakkola
041 3184614, seijam.jaakkola@saunalahti.fi
Koivisto-säätiö:
Hallituksen pj. Veli Sainio,
050 505 6676, veli.sainio@kolumbus.fi
Hallituksen varapj. Sari Piela,
050 431 2564, sari.piela@gmail.com.
Asiamies Anne Markkanen,
0400 687 717, Koivistosaatio@gmail.com

Yrjö Matti Olavi Kaukiainen – in memoriam

**Suruviesti saapui
2.9.2022: Kaukiaisten
suvun vanhimpiin
kuulunut Yrjö Matti Olavi
Kaukiainen oli purjehtinut
rauhan satamaan
94-vuotiaana.**

Yrjö syntyi 27.1.1928 Koivistolla *Armas Kaukiaisen* ja *Esterin* os. *Tampion* ainoana lapsena. Vanhempien eron jälkeen ja Armaksen viettäessä merillä enimmänsä osan aikaa Armaksen sisko, Yrjön kummitäti *Hilja Tuuli*, otti pojan hoitaakseen oman viiden lapsensa seuraksi. Yrjön tärkeä tukihenkilö oli myös Vaari, Äiti-Esterin isä, merikapteeni *Olli Tampio*, joka toimi Koiviston satamakapteenina, Laatokan luotsipiirin päällikkönä Sortalahdessa ja Hangon satamakapteenina 1930-1935.

Koulunkäynti alkoi Kotterlahden kansakoulussa vuonna 1935, mutta Yrjö siirtyi Helsinkiin jo vuonna 1938 Armaksen uuden vaimon *Hildin (Mathilda os. Viitanen)* kanssa. Näin Yrjö ei kokenut evakkoaikaa sodan alkua vuonna 1939, kuten moni koivistolainen, vaan hän oli silloin Tehtaanpuiston yhteiskoulussa toisella luokalla. Yrjö oli päässyt oppikoulun ensimmäiselle luokalle suoraan kansakoulun kolmanneelta luokalta. Koulussa kiinnostivat erityisesti kielet, maantieto ja historia.

Vuonna 1938 Yrjö liittyi ”*Vanhankirkon Metsäveljet*”-partiolippukuntaan, mikä sopi toimeliaan nuoren miehen elämäntarkoitukselle. Hän jatkoi partiotoimintaa vuoteen 1945 saakka. Sodan aikana Yrjö toimi sotilaspoikana ja lähettinä. Vuoden 1941 keväällä hän siirtyi lä-

hetiksi Suomen Punaisen Ristin sidetarvikekeskukseen ja vuonna 1942, vain 14-vuotiaana, Sotatalousosaston esikunnan palveluskeskuksen päämajaan lähetiksi – kaikki koulunkäynnin ohessa.

Varsinaiseen sodankäyntiin ja ”läheltä piti” –tilanteeseen Yrjö joutui vuonna 1944, kun hän palveli ensimmäisessä raskaassa ilmatorjuntapatterissa Suomenlinnassa. Silloin vihollinen hyökkäsi ja pudotti pommeja kellarin katolle, jossa Yrjö ruuvasi syyttimiä ilmatorjuntatykkien ammuksiin.

Yrjö jatkoi koulunkäyntiä ja sen ohessa vapaaehtoistyötä armeijan palveluksessa. Hän sai koulutusta eri puolella Helsinkiä. Maaliskuusta lokakuuhun vuonna 1944 hän palveli Lauttasaaren itäkärjessä ilmatorjuntatykkiossa.

Koulunkäynti sujui silti hyvin ja Yrjö kirjoitti ylioppilaaksi vuonna 1947. Sitten kävi kutsu armeijan leipiin Isosaaren rannikotykistöön. Kun kävi ilmi, että Yrjö oli jo vapaaehtoisena tehnyt enemmän kuin alokasaikaan tarvittiin, sai hän suorittaa muutama kuukauden jatkokoulutuksena aliupseerikoulun. Sen käytyään Yrjö sai alikersantin arvon. Maaliskuun 28. päivänä 1948 säädettiin laki, jolla sodassa palvelleiden nuorten ei enää tarvinnut mennä sotaväkeen. Näin hän ei koskaan päässyt upseerikouluun, vaikka olisi sinne halunnutkin.

Tulevan vaimonsa *Eeva-Liisa ”Eijan” (os. Kuuramo)* Yrjö tapasi koulutanssiaisissa. Häitä vietettiin toukokuussa 1951. Perheeseen syntyi kaksi poikaa, Jyri ja Iiro.

Yrittäjyys elämänurana

Yrjö harkitsi sodan jälkeen merenkulkualaa isänsä tavoin toimien

mm. jungmannina *Viktor Tuulen* ”*Veera*”-laivassa. Valmistuttuaan Liikemiesten kauppaopistosta vuonna 1950 Yrjö työskenteli huolintayhtiö Krogiuksen palveluksessa lastauksen parissa. Hän sai Merenkulun säätiöstä stipendin kuudeksi kuukaudeksi Englantiin vuonna 1951, jossa hän opiskeli tavaraliikenteen toimialaa. Nuoripari lähti matkaan yhdessä heti häiden jälkeen.

Yrjön elämänuraksi muodostuivat kuitenkin sukat. Yrjö sai työpaikan Helsingin verkatehtaalta vuonna 1953 maahantuonnissa nousten toimialan ostopäälliköksi ja lopulta toimitusjohtajan apulaiseksi. Verkatehtaan jälkeen Yrjö siirtyi Hyvonin palvelukseen vientipäälliköksi. Tämän jälkeen oli jo oman sukkatehtaan aika. Kouvolaan perustettiin ”*Kymen Sukka*”, josta muodostui vuosien kuluessa maineikas ihmisten hyvinvoinnin, laadun ja tyylin tavaramerkki. Jopa Ruotsin kuninkaalliset ihastuivat muodikkaisiin ”Kymen Sukan” tuotteisiin.

Pienestä kahdeksan sukkakoneen tehtaasta paisui lopulta yli sadan koneen vientiyrittäjä, joka myi tuotteitaan ympäri maailmaa. ”*KS Socks*” -tuotteita löytyi niin ”*Selfridge’s*” ja ”*Harrods*” -liiketoimintoihin Lontoossa keski-Euroopasta puhumattakaan. Yrjö oivalsi jo varhain, että pienen yrityksen menestyksen ehto on erikoistuminen ja laatu. Niinpä kaikille ikäryhmille luotiin omat mallistonsa. ”Kymen Sukka” oli pääosakkaana Pohjois-Irlantilaisessa sukkatehtaassa ”*Berkshire Hosiery Ltd.:ssä*” 1980-luvulla. Saksan markkinoille mentiin vuonna 1990 ostamalla pieni sukkatehdas Bad Zwischenahn:issa. Intiassakin käytiin neuvotteluja tehtaan perustamisesta. Kaikki



Yrjö Kaukiainen vuonna 1976 Itämerellä matkalla Englannista Suomeen. Kuva: Jyri Kaukiainen

päätyi kuitenkin 1990-luvun laman ja pankkikriisin lamauttaessa Suomen taloutta. Pankin rahoitus loppui kuin seinään vuonna 1999, vaikka tehtaan tilauskanta oli vakaalla pohjalla.

Yhteiskunnan tukipilari

Yrjö oli aktiivinen myös monilla yhteiskunnan eri alueilla ja eri tehtävissä, erityisesti Kauppakamarissa, Teollisuuden keskusliitossa, Rotareissa, ulkoministeriön lähialueyhteistyössä ja Helsingin kaupunkilähettyksessä. Hän toimi Kymenlaakson kauppakamarin puheenjohtajana yhdeksän vuotta vuosina 1984-1993. Hän oli myös mukana ulkoasiainministeriön lähialueyhteistyössä 1990-luvulla. Keskuskauppakamarin valtuuston jäsenenä Yrjö toimi vuosina 1994-2001. Kansainvälinen Rotary-toiminta vei hänet eri puolil-

le maailmaa niin kokousten kuin projektitoiminnan merkeissä.

Elämänsä aikana Yrjö tunsikin kasvavaa kiinnostusta merta ja purjehdusta kohtaan, kuten niin monet Kaukiaisen suvun miehet olivat tehneet kautta aikain. Hänellä oli ”*Ran*”-niminen purjehdusalus, jolla seilattiin myös Koiviston vesillä rajojen taas auettua. Viimeiset vuodet Yrjö seurasi maailman menoja tarkasti kantaen suurta huolta tulevasta. Hän oli myös suuri kulttuurin, erityisesti kuvataiteen ystävä.

Kirsti Aarnio
Koiviston Kaukiaisten sukuseuran puheenjohtaja

Mäntsälän Koivistolaisilla on ollut tapahtumarikasta aikaa

Heinäkuulla Koivistojuhlat Mäntsälän lavalla. Taisi olla ensimmäistä kertaa kun juhla järjestettiin yksipäiväisenä. Mielestäni aivan sopiva nykypäivän tilanteeseen.

Kokonaisuutena onnistunut tapaaminen. Väkeä edelleen riitti ja juttua tuttujen, että tuntemattomien kanssa sujui menneeseen malliin. Jopa Mäntsälän uusi kunnanjohtaja toi tervetuloa. Puheen- vuoroja ja ohjelmaa mielellään sivupenkiltä katseli ja kuunteli.

Koivistolaisten kirkkopyhää vietettiin 18 syyskuuta merenkulkijain päivänä. Koiviston kirkon kristallikruunun alla urkujen kanssa lähes kilpaa laulaen.

Meillä ei ole merta lähellä kuten ”kotoon Koivistool” sanoivat vanhemmat ennen mutta eihän kotiseuturkeilijöiltä tuokaan ole päässyt unohtumaan.



Lauantaina 22 pv lokakuuta on taas jäsenten syystapaaminen perinteikkäällä pitäjätuvalla kirkon lähellä kahvin ja makkaran paiton ja maiston merkeissä.

Väki on vähenemään päin mutta kokouksen päätteeksi tätä yhdessä oloa ja juttua taas riitti laidasta laitaan. Oli pakko vielä kesältä kysyä naapurilta. Ethä sie vaa lankee. Kun oli korkeat korot näitä nykyihmisille vieraita sanoja ei monikaan tunnista.

Samoin jostain henkilöstä selvitettiin - Oto Amali Manu - nyt vois vielä lisätä. Jukka koivistolaisten nykyinen Mäntsälän puheenjohtaja. Osaako joku tehdä tuosta nyky kytkentöjä.

Vielä oli suunnitteilla pikkujoulun perinteistä viettoa Suomen itsenäisyyden päivän tienoille. Näin touhua meidän puuhaajille on riittänyt.

Ritva Salonen, Mäntsälä

Koivistolaisten sotasurmat 1918

Olen käynyt läpi Suomen sotasurmat 1914-1922 tiedostosta Vuoden 1918 sotasurmat-osaston etsien sodassa ja sen seurauksena menehtyneet koivistolaiset seuraavin tuloksin:

Hannu Veijalainen

Punaisten puolella sodassa menehtyneet:

- 23.2. Armas Kekkonen
 - 24.2. Anton Tohmo (ammuttu)
 - 2.3. Hugo Hirvenoja, Juho Pirskanen, Emil Tallgren
 - 4.3. Jooseppi Ratia kuollut haavoittuneena
 - 31.3. Armas Pulli
 - 1.4. Matti Rossi
 - 5.4. Toivo Kaukiainen (ammuttu), Torri Aukusti
 - 18.4. Emil Pukki
 - 20.4. Alfred Mannonen
 - 21.4. Artturi Kaukiainen, Aleksanteri Soukka
 - 23.4. Aleksanteri Tuuli
Jalmari Karppi, Adolf Kurki ja Kaarlo Kyytsönen ilmoituksella kaatunut 1918.
- Lisäksi Hoppu-Nieminen-Tukkisen teoksen Sisällissodan taistelut -luettelosta löysin seuraavat kaatuneet:
- 20.4. August Suhonen
 - 24.4. Toivo Suikkanen haavoittui 20.4

Valkoisten puolella kaatuneet:

Antton Soini. Tietoni mukaan hän ei kuitenkaan kaatunut sodassa. Anttonia ammuttiin jalkaan Maksi-lahden rannalla hänen palattuaan tarkastusmatkalta Lavansaaresta. Kuoli 13.4. Viipurin sairaalassa.

Teloitetut/mestatut:

- 22.4. Juho Ahokas (Hoppu-Nieminen-Tukkisen teoksen mukaan kaatunut sodassa)
- 24.4. Vilppu Torkkel
- 28.4. Pietari Eskelinen
- 29.4. Johannes Karvanen
- 2.5. Tahvo Anttila, Aukusti Kahri, Aukusti Klipp, Nikolai Puusa
- 3.5. Konstantin Käkönen, Heikki Laakkonen, Lauri Laurila, Eemil Matikainen, Johannes Myllyniemi, Albin Saali, Taavetti Walkonen, Väinö Piiparinen
- 4.5. Tahvo Herrala (vangittu 13.3.), Otto Pirskanen, Antti Wanhanen
- 7.5. Juha Hurme, Esaias Kekkonen, Aleksanteri Kirppu, Johannes Kiveläinen, Donatus Kolehmainen, Hugo Kurki, Juho Pönkä, Wille Rutanen, Eerikki Salminen, Onni Suomalainen, Pietari Willa
- 8.5. Juho Franzelius, Edvard Hellberg, Matti Hämäläinen, Antton Karvanen, Aukusti Kaukiainen, Emil Keso, Viktor Ketonen, Uuno Kiikka, Anton Kiiski, Emil Klipp, Armas Kyytsönen, Walfrid Montonen ja Julius Rousku
- 9.5. Antton Hentula, Otto Hentula, Nikanor Hietanen, Kaarle Hohenthal, Jalmari Hovi, Einar Hämäläinen, Antton Itkonen, Jalmari Itkonen, Reinhold Itkonen, Jalmari Karhu, Aukusti Kurki, Julius Kurki, Antton Närjä, Toivo Pöksyläinen, Aleksanteri Pönni, Ludvik Pönni, Albert Ratia, Aleksanteri Ratia, Bruno Ratia, Hiop Ratia, Ruudolf Ratia, Wilho Ratia, Aukusti Rokka, Taneli Rokka, Aleksanteri Roti, Antton Roti, Teodor Siren, Viktor Tamminen, Vilho Tikka, Roobert Torkkeli, Sulo Torkkeli, Vilho Torkkeli sekä Antton Matip. Willa

- 11.5. Antton Hiopinp, Einar Willa
 - 13.5. Robert Kokkala
 - 17.5. Anton Kokkala, Wihtori Luukka, Aadolf Pulli
 - 18.5. Jalmari Nykänen, Oskar Nykänen, Väinö Tikka
 - 20.5. Aukusti Hilska
 - 26.5. Tuomas Kurki
 - 18.7. Jalmari Kukkonen
- Nuorimmat teloitettu olivat 15-vuotias Toivo Pöksyläinen ja 16-vuotias Walfrid Montonen.

Seuraavat surmattiin motiivilla ”Osallisuus punakaartilaiskapinaan”:

Tahvo Anttila, Juho Franzelius, Edvard Hellberg, Antton ja Otto Hentula, Tahvo Herrala (ei kuitenkaan kuulunut punakaartiin), Nikanor Hietanen, Aukusti Hilska, Kaarle Hohenthal, Jalmari Hovi, Herman ja Matti Hämäläinen, Antton, Jalmari ja Reinhold Itkonen, Jalmari Karhu, Antton Karvanen, Aukusti Kaukiainen, Esaias Kekkonen, Eemil Keso, Viktor Ketonen, Uuno Kiikka, Antton Kiiski, Aleksanteri Kirppu, Johannes Kiveläinen, Aukusti ja Eemil Klipp, Robert Kokkala, Donatus Kolehmainen, Aukusti, Hugo, Julius ja Tuomas Kurki, Armas Kyytsönen, Konstantin Käkönen, Heikki Laakkonen, Lauri Laurila, Wihtori Luukka, Eemil Matikainen, Johannes Myllyniemi, Jalmari ja Oskar Nykänen, Antton Närjä, Väinö Piiparinen, Otto Pirskanen, Aadolf Pulli, Toivo Pöksyläinen, Juho Pönkä, Aleksanteri ja Ludvig Pönni, Albert, Aleksanteri, Bruuno, Hiop, Ruudolf ja Wilho Ratia, Aukusti ja Taneli Rokka, Aleksanteri ja Antton Roti, Julius Rousku, Wille Rutanen, Albin Saali, Eerikki Salminen, Teodor Siren, Vilho ja Väinö Tikka, Roobert, Sulo ja Vilho Torkkeli, Taavetti Walkonen, Anti Wanhanen, Antton Hiopinp., Antton Matinp., Einar, ja Pietari Willa.

Muut surmamotiivit;

Johannes Karvanen ”kapinallinen”, Anton Kokkala ”punakaartilainen”, Jalmari Kukkonen ammuttiin Viipurin vankileirillä karkaamisyrityksen yhteydessä ja Nikolai Puusa ”murha”.

Juho Anttilan, Pietari Eskelisen, Juho Hurmeen, Aukusti Kahrin, Walfrid Montosen, Onni Suomalaisen Viktor Tammisen ja Torkkel Vilpun kohdalla surmamotiivisarake on tyhjä. Montosen kohdalla mainitaan hänen kuitenkin kuuluneen punakaartiin ja olleen vangittuna. Vangitsemispaikkasarakkeessa merkintä; Koivisto.

1918 surmatut valkoiset;

- 13.2. Viktor Ivaska, Emil Louhelainen, Arvo Mannonen
 - 23.2. Iivari Kuoppa, Aksel Saloheimo
 - 4.4. Emil Iitti (17-v.)
Viety väkisin punaisten rintamalle.
- Mestattu erehdyksessä. (Hoppu.Nieminen.Tukkisen mukaan kaatui 3.4. Raudun ja Raasulin asemien välillä)
- 6.4. Mikko Peippo
 - 7.4. Jalmari Kaukiainen

Sodassa 1918 surmatut muut (ei tietoa oliko punainen vai valkoinen)

Johannes Piironen 23.2. Kivennapa. Oli kirjoilla Viipurissa ja kunnanlääkäri Toivo Olinin mukaan valkoinen.

Oskari Rusi. Surmattu 28.4. punaisten hyökätessä Viipurin lääninvankilaan.

Tiedostossa 14 vankileiriä, joista kävin läpi Viipurin vankileirin.

Eskola Aadolf kuoli 3.8. Markovillan leirillä heikkouteen. Hytti Alfred kuollut 3.9. sairauteen. Lisätiedoissa; Isorokko, ammuttu, keuhkokuume. Montonen Samuli kuoli 31.8. sairauteen. Lisätieto; munuaistulehdus. Hänen vangitsemismotiivinsa on; Avunanto valtiopetokseen.

Muut kuolintavat vuoden 1918 sodassa

Ijäs Juho Kadonnut (Hoppu-Nieminen-Tukkisen; kaatui 2/4 Rautu.

Hyypiö Toivo (16-v) 21.4. rintamalla Valkealassa. Koli Nikodemus 15.5. Sortavalan sairaalassa vankileirillä.

Kurki Alfred (16-v) Julistettu kuolleeksi.

Mäkinen Kalle 14.2. räjähdys Koiviston asemalla.

Herman Pajunen (ei tietoa oliko punainen vai valkoinen) 9.5. sisäinen verenvuoto aivoissa.

Peltonen Joonas 24.3. vahingonlaukaus.

Jaakko Paavolainen on kirjassaan Poliittiset väkivaltaisuudet Suomessa 1918 II ”Valkoinen terrori” osastossa laskenut kuolleitten miesten määrän verrattuna paikkakunnan miespuoliseen määrään. Suurimmat prosentuaaliset luvut Viipurin läänissä olivat; Valkeala 4,4, Muolaa (Kyyrölä) 2,8, Lappee 2,1, Kuolemajärvi 2,0, Hamina ja Taipalsaari 1,9, Koivisto ja Luumäki 1,8, Kivennapa, Uusikirkko ja Terijoki 1,6 %.

Hänen mukaansa Etelä-Kannaksen pitäjien (Uudenkirkon, Kivennavan, Koiviston ja Terijoen) luvut ovat huomiota herättäviä. Hän kirjoittaaakin; *”Tuntuukin siltä, että Etelä-Kannaksen vähäväkinen kansa on suhteettoman raskaasti ja varmasti täysin epäoikeudenmukaisesti saanut maksaa henkiveroa kuuluisasta päällikköhahmosta, Heikki Kaljusesta ja bolsevistisen Pietarin läheisyydestä”*.

Jk. Heikki Kaljusen koivistolaisille tekemistä tuhoista olen kirjoittanut Viestissä 4/2020.

Heikki Herman Kaljunen

2.7.1893 Sortavalan mlk – kadonnut 1938 Neuvostoliitto.

Kaljunen oli suomalainen satulaseppä ja harrastelijänäyttelijä, joka toimi Suomen sisällissodassa punakaartin Keski-kannaksen rintaman ylipäällikkönä.

Heikki Kaljusen mainitaan olleen yksi Terijoen punakaartin perustajista. Kaljusen omin valtuuksin johtama 300 miehen osasto liikkui marras-joulukuussa 1917 Viipurin, Enson, Antrean, Käkisalmen ja Hiitolan seudulla aseita ja aktivisteja etsien. Hän johti jo tammikuussa 1918 punaisten sotaretkiä Karjalassa. Kaljunen toimi punaisten Itäisen rintaman ylipäällikkönä ja piti esikuntaansa Terijoen asemalla.

Onko SUKU ja SUKUNIMI sama asia?

Karjalassa sukunimiä on käytetty satoja vuosia, historiantutkijoiden mukaan Koivistolla sukunimiä ei ole käytetty ennen 1800-lukua.

Hannu Seppinen

Se ei pidä paikkaansa kaikkien ihmisten kohdalla, sukunimeä ei ole vaan merkitty näkyviin vero- eikä kirkollisiin luetteloihin. Luettelot laadittiin kylittäin ja taloittain, ei ollut tarvetta kirjata ylös sukunimeä, riitti kun merkittiin ylös kylät, talon numerot, isännän etunimi ja patronyymi, sekä mahdolliset muut sukulaiset. Verot kerättiin luettelon mukaan ja rippimerkinnyt tehtiin kylittäin ja taloittain. Sukunimiä kyllä esiintyi oikeuden pöytäkirjoissa jo 1600- ja 1700-luvuilla, koska silloin ei riittänyt, se mistä kylästä Matti Matinpöytäkirjoissa oli, tarvittiin tarkempi selvitys henkilöstä eli sukunimi. Vasta v. 1929 sukunimi-laissa sukunimi tuli pakolliseksi, mutta edelleen naisen halutessaan sai säilyttää oman sukunimensä naimisiin mennessäänkin. Nykylain mukaan lähes minkä tahansa sukunimen voi ottaa käyttöönsä.

Olemmeko kaikki sukua keskenämme Suomessa?

Jos otetaan huomioon sekä isän että äidinpuoleiset suvut, olemme kaikki sukua keskenämme, koska:

- 1. sukupolvesta taaksepäin eri sukuja on 2
- 5. sukupolvesta 32 eri sukua n. v. 1790 700.000 asukasta Suomessa
- 10. sukupolvesta 1.024 eri sukua n. v. 1640 500.000 asukasta
- 15. sukupolvesta 32.768 eri sukua n. v. 1490 200.000 asukasta
- 18. sukupolvesta 262.144 eri sukua n. v. 1400 200.000 asukasta,

Kuten edeltä ilmenee sukuja on enemmän kuin asukkaita Suomessa n. v. 1400. Emme kuitenkaan ole kaikki sukua keskenämme, koska ennen naittiin pääasiassa n. 10 km säteellä omasta talosta eli samasta tai lähikylästä, joten sukujen ristiin naintia tapahtui paljon.

Olemme keskenään sukua monta eri kautta. Toisaalta pullonkaulateorian mukaan monet suvut jatkoivat sukua vain yhden jäsenen voimin, mikä poisti ristiin nainnin vaikutusta. Voitaneen todeta, että onneksi oli suuri nälänhätä v. 1695-1697 ja sen jälkeen Suuri Pohjan sota v. 1700-1721, joiden aikana yli puolet Koiviston väestöstä kuoli. Sen jälkeen tuli ”uutta verta” usealta eri suunnalta Koivistolle, tyhjentyneisiin taloihin. Välyttiin liian läheisten sukujen ristiin nainnin perimäsairausongelmilta, joita esiintyy esim. Euroopan kuninkaallisilla (serkkujen naintikielto Suomessa).

Suvun/sukunimen merkitys

1500-1800-lukujen välisenä aikana Karjalassa oli vallalla kaskepolttoviljely, joka vaati paljon työvoimaa ja pellon paikkaa vaihdettiin jatkuvasti. Kaskepolttoviljelyssä maata viljeltiin 1-3 vuotta ja sen jälkeen maa oli kesannolla 20-30 vuotta. Maanomaisuus vastasi nykyistä irtainta omaisuutta. Perintötila oli kyllä olemassa, mutta oikeuden tilan maihin menetti, jos ei kolmeen vuoteen maksanut veroja. Uusi viljelijä sai ostamatta tilan haltuunsa, tarvittiin vain kaksi takajaa, ja sitoutumisen verojen maksuun tilan tuotosta (n. 50 %).

Pellon suuruudella ei ollut niin paljon merkitystä, vaan työvoiman määrällä. Siksi, jos talossa ei ollut riittävästi miespuolista työvoimaa, taloon otettiin yhtiömies tai vävy, jotka ottivat osaa talon töihin ja saivat osuuden tilan tuotosta. Pääsääntöisesti nämä henkilöt tai ainakin heidän jälkeläisensä omaksuivat talossa käytössä olleen sukunimen omaksi sukunimekseen ja liittyivät tähän sukuun ja irtaantuivat omasta suvustaan. Naiset käyttivät omaa sukunimeään avioliitossakin ollessaan, lapset käyttivät isän sukunimeä.

1850-luvulla käytännöt alkoivat muuttumaan ja kotivävyiksi tulleet miehet säilyttivät oman sukunimensä, samoin kävi yhtiömiehille. Naisten sukunimen muuttuminen oli sekavaa Koivis-

tolla 1850-1900 välillä. Mennessään naimisiin naiset säilyttivät tyttönimensä. Välillä kuolinlistassa oli mainittu miehen sukunimi. 1900-luvun alusta alkaen nainen pääsääntöisesti käytti miehensä sukunimeä.

Muutama sukupolku, joista näkyy sukunimen muuttuminen:

alkuperäinen sukunimi tuntematon - Maisala - Hilska - Hilska. Vilppo asui 1750-luvulla Johanneksessa kappalaisen talossa renkinä, sukunimeä ei mainittu rippikirjassa. Vilppo muutti Vattuoriin Maisalan taloon ja talossa asuneet Vilpon jälkeläiset käyttivät **MAISALA** sukunimeä, yksi Vilpon pojanpojista adoptoitiin 20-vuotiaana HILSKAN taloon koska talollinen Jooseppi Hilskalla ei ollut lapsia. Hän omaksui **HILS-**



Lähisukumme vanhimman Arvi Seppisen 50-vuotispäiville kokoontui kaikki sisarukset, lapsineen, aviopuolisoineen ja lastenlapsineen. Lähisuku oli tärkeää kaikille sukulaisille.



Aukusti Seppisen lapset v. 1923 oman talonsa edustalla. vas. Arvi, Delila, Keijo, Uuno, Kaarlo, Erkki, Saimi ja Jenny. Kiertävä valokuvaaja kävi kuvaamassa perheitä oman talon edustalla ja toinen tapa oli mennä Kaarlon Valokuvaamon studioon ottamaan ystäväistä ryhmäkuvia.

KA sukunimen, poika Jooseppi muutti Saarenpäähän Samulin taloon vävyksi 1849 ja säilytti **HILSKA** sukunimen. **MAISALA**:n talo oli myös Mannolassa, jossa asui Mannonen suku.

Alkuperäinen sukunimi tuntematon, Juhani, Paavo ja Tuomas Simonpojat asuivat Humaljoella Hytin talossa v. 1754. Juhani muutti v. 1776 **Matikan** taloon, hänen pojistaan Matti nai Matikan talon tyttären ja jälkeläiset käyttivät **Matikka** sukunimeä, 2. pojalla Yrjöllä ei ollut miespuolisia jälkeläisiä, 3. poika Erkki muutti Makslahteen **Peussin** tilalle, hänen kaksi poikaansa naivat Villan sukuun ja jälkeläiset käyttivät

Villa sukunimeä. 2. poika Paavo Simonpoika jäi Humaljoelle itseliseksi ja kuoli ilman miespuolisia perillisiä. 3. Simonpojista Tuomas kuoli itsellisenä Humaljoella, hänellä oli kaksi poikaa Antti, joka meni Partialaan **Rynön** taloon vävyksi, ei miespuolisia jälkeläisiä, toinen poika Pertti muutti äitinsä kanssa Tölkön taloon ja hän käytti **Tölkö** sukunimeä, hänen poikansa Juho meni vävyksi Reitin taloon ja käytti Reitti sukunimeä.

Talon nimi, sukunimi, onko sama?

Pääsääntöisesti sukunimi ja talonnimi olivat samoja. Länsi-

Suomessa talonnimi oli kiinteä ja taloon tullut käytti sitä talossa asuessaan, muuttaessaan uuteen taloon, hän käytti tämän uuden talon ”sukunimeä”. Itä-Suomessa taas sukunimi oli pysyvä ja ihminen vei sen mukanaan uuteen taloon tullessaan. Koivistolla oli kaikkia mahdollisia variaatioita käytössä. Hyttölässä oli 1700-luvulla talonnimet Reitti, Pippi, Rapeli, Kipinoin ja Hytti, ainakin Hytti ja Reitti sukunimet esiintyvät jo 1600-luvulla Koivistolla. Yksikään näiden talojen asukas ei selvinnyt Suuresta Pohjan sodasta ja nälänhädästä. Reitin suku sammui ja Johanneksesta tuli uusi suku Reitin taloon ja omaksui

Itä-Suomessa sukunimi oli pysyvä ja ihminen vei sen mukanaan uuteen taloon tullessaan.

myöhemmin Reitti sukunimen käyttöönsä, alun perin sukunimi oli Wilpo. Hytti tilalle tuli Heikki Martinpoika viljelemään Hytin tilaa v. 1734, omaksuen Hytti-sukunimen. Esa Yrjönpoika Kipinoin tuli vävyksi Hytin taloon v. 1738, perhe käytti myöhemmin Hytti-sukunimeä. Kipinoin sukua esiintyy Kipinolan kylässä Kuolemajärvellä, mahdollinen isä Yrjö löytynee sieltä. Rapelin tilalle tuli Pielan suku, joka ei omaksunut Rapeli sukunimeä. Yrjö Eliaksenpoika tuli v. 1723 Matikan tilalle, myöhemmin Hyttölään. Johanneksessa asui Elias Rapeli Rapelin talossa, melko varmasti hän on Yrjön isä. Tuliko Rapelin talon nimi tältä suvulta ja muutui vasta myöhemmin Pielaksi. Paavo Pietarinpoika tuli v. 1754 Hytin tilalle vävyksi, n. 1780 Paavo muutti Pipin tilalle, suku käytti Pippi-sukunimeä, mutta suku sammui Pippi nimisenä, vain Reitti nimisenä suku jatkui. Pippi sukunimeä ei löydy mistään Karjalan pitäjistä.

Ei nimi miestä pahenna

Karjalaisilla oli muusta suomesta poikkeavia sukunimiä. Kokenut sukututkija voi helposti päätellä onko joku sukunimi Karjalan suunnalta vai muualta Suomesta. Toisaalta on sukunimiä, joista niiden käyttäjät ovat halunneet päästä eroon ja he ovat vaihtaneet sen toiseksi 1900-luvun alkuvuosikymmeninä. Seuraavat sukunimet ovat lähes hävinneet Suomesta.

Hiiri, Hiiva, Kana, Karvanen, Karvakypärä, Kirppu, Kilkki, Kukko, Kärpänen, Leipäsäkki, Mulli, Mytty, Paksujalka, Pukki, Riepula, Nokireki, Pötsi, Rotta, Ryyssy, Villanen.

Mitä sukua oikeastaan olet?

Suvusta puhuttaessa ensimmäisenä tulee mieleen patriarkalisessa yhteiskunnassamme isän suku nimenkantajana. Tällä olikin ennen merkitystä omistuksen periytyessä pääasiassa mieslinjassa. Koivistolla yhtiömiehet ja vävyt usein sekoittivat tätä kuviota, tosin muutoksetkin jatkuivat mieslinjassa. Perimän eli geneettisten juurten osalta isälinja asettuu omaan arvoonsa, mutta kaikki esivanhempien suvut ovat SAMANARVOISIA.

Mutta mihin sukuun sitten kuulumme? Yhdeksännen polven esivanhempia voi olla 512 eri suvusta, eikä tämä merkitse kuin 300 vuotta taaksepäin menemistä ajassa. Useimmat voivat varsin helposti selvittää yli puolensataa eri esivanhempien sukua, mutta useimmat "jaksavat kuulua" vain isälinjan sukuun ja lisäksi ehkä pariin kolmeen muuhun sukuun. Ennen morsian luovutettiin sulhasen suvulle, sukuyhteys omaan entiseen sukuun katkesi, viimeistään seuraavassa sukupolvessa.

V. 2000 syntyneen **Seppisen** suvun jäsenellä on enää ehkä pari tuhannesosaa kantaisäni **Matti**

Mikonpoika Seppisen geeniperimää. Sen sijaan toiseen sukuun naidun tyttären jälkeläisiin lasetaan, sekä pojat että tytöt, Sukujen keskinäiset avioliitot pienentävät vahvasti tätäkin joukkoa, mutta muunnimisten jälkeläisten määrä 300 vuodessa on 12 sukupolven jälkeen ainakin 100-kertainen isän sukuun verrattuna.

Yksittäisen esi-isän osuus on aika pieni. Perimään vaikuttaa lähikylien yhteisö. Esi-isämme naimakaupat ratkaisivat perimämme pääosan, tämä ei kuitenkaan tarkoita, että isäsuvun merkitys olisi mitätön edes geneettisesti. Jotkin ominaisuudet ja DNA-piirteet periytyvät vain isälinjassa. Lisäksi henkinen perintö patriarkalisessa yhteisössä, jossa esi-isämme elivät vaikutti pysyvästi kulttuuriin, arvostuksiin ja moniin muihinkin asioihin. Sanonta sukuni tulee Koivistolta on totta minun isäni osalta, mutta minun osaltani enää 50 %:sesti ja minun lasteni osalta enää vain 25 %:sesti.

Tilaa joululahjaksi

tai omaksi lukuiloksi Koivisto-aiheiset kirjat:

Koivisto pähkinänkuoressa	€	10,00
Koiviston merenkulun historia		5,00
Honkalaivat ja halkolastit		5,00
Koiviston historia		10,00
Länsi-Kannaksen murrekirja		5,00
Sanaparsii Koivistolt		5,00
Neljännesvuosisata lottatyötä Koivistolla		5,00
Kannakselaistytöstä evakoksi Tynkä-Suomeen		5,00
Koiviston Yhteiskoulu, Matrikkeli		5,00
Merenkävijän muistelmia		5,00
Koiviston kolmet kasvot		5,00
Kurkela-Hoikkala kuvina		20,00
Koivisto-Koivisto, laulukirja		15,00
Koivistolaiset 1939		7,00
PATALA, kotikylä Koivistolla		25,00

Kirjan hintaan lisätään postimaksu. Postittamiseen tarvitsemme myös vastaanottajan matkapuhelinnumeron.

Tilaukset:

koivistosaatio@gmail.com tai
Koivisto-säätiö, c/o Anne Markkanen
Porintie 2 C 40, 00350 Helsinki



KOIVISTON AUTO



www.koivistonauto.fi

Lahden koivistolaiset pitivät 6.11.2022 hapalohkokestit

Paikalla oli 24 osallistujaa. Tilaisuuden aloitti Hannu Veijalainen kertomalla Porlammin motista. (pyysin Hannua kirjoittamaan Koiviston viestiin oman juttunsa tästä mielenkiitoisesta aiheesta). Koivistolaiset olivat palanneet jo takaisin Koivistolle venäläisten ollessa vielä saassa. Olivat ampuneet kirkon seinään ammuksenkin tuolloin.

Hapalohkon keitti Ritva Lääveri ensimmäisen kerran Karjalaisen keittokirjan mukaan. Se riitti ja maistui. Kahvittelu sujuikin sitten jo mukavasti rupatellen.

Kiitokset osanottajille!



Tääl' tapahtuu

Helsingin Koivistolaisten ja Vatnuorin kyläyhdistyksen yhteinen pikkujoulu

Maanantaina 12.12.2022 klo 18-20 Kampin palvelukeskuksen FADE-kerhohuoneessa, Salomonkatu 21, 00100 Helsinki.

Ennakkoilmoittautuminen 5.12.2022 mennessä: katarina.hovi@gmail.com, aaltonenkata@outlook.com tai Kata Aaltonen 050-4393791

Arpajaisvoittoja toivotaan! Lämpimästi tervetuloa!

Turun ja ympäristön koivistolaiset

Joulujuhlat sunnuntaina 4.12.2022 klo 14.00 Karjalatalolla Itäpellontie 2, Turku

Jouluruokaa, yhdessäoloa.

Ota pieni nimetön paketti mukkaa, joulupukki lupas tulla käymää. Jouluruoan hinta määräytyy osallistujamäärän mukaan ja seura tukee jäseniään 10€.

Sitovat ilmoittautumiset 25.11 mennessä
Riitta Pohjanuomalle puh. 050 5579 134

Tervetuloa tehhää yhes mukava juhla

Lahden koivistolaisten pikkujoulut

Järjestetään sotilaskodissa, Kymintie 5, Lahti sunnuntaina 11.12.2022 klo 15 alkaen.

HUOMAA - PAIKKA ON MUUTTUNUT.

Mistä tulimme Koivistolle?

Markku Komonen ja Hannu Seppinen aloittavat tutkimusprojektin, millä yritetään selvittää sukujen saapumissuunta ja arvioitu aika DNA-testattujen avulla. Tutkimusta varten pyydämme koivistolaisjuurisista liittymään Johannes projektiin. Kenenkään DNA-tuloksia emme julkaise missään julkisesti. Kolmenkymmenen koivistolaisjuurisen Y-DNA testatun tiedot ovat jo tiedossamme, mutta testattuja on varmaan ainakin puolet enemmän. Mitä suurempi testattujen määrä meillä on, sen kattavammin saamme selville, mistä sukumme saapuivat Koivistolle.

Tervetuloa mukaan DNA-sukututkimustalkoisiin.

Linkki: <https://www.familytreedna.com/groups/johannes-st-johannes/activity-feed>

Lisätietoja tutkimuksesta: markku.komonen@gmail.com hannuseppinen@gmail.com

Koivisto-tuotteita

Jouluksi suvulle ja ystäville



T-paita 20 €

Useita eri kokoja, käytettäväksi myös neuleen tai kauluspaidan alla.

Isännänviirit

Kolme eri kokoa.

Viisimetrinen	85 €
Nelimetrinen	75 €
Pienin 1,1 metriä	64 €
Pienin sopii veneeseen tai vaikka kesämökin kuistille.	



Piirakkalapio 45 €

Koiviston logo -kaiverruksella.

Muistivihko 10 €

Tallenna vihkoon esim. parhaat leivonta- ja ruokareseptisi lastenlapsille.

Kannet laminoitu, koko A5, 50 sivua, ei viivoitusta.



Magneettimuistio 6 €

Koko 70 x 110 mm.

Koivisto-juhilla ja tässä ilmoituksessa esitellyjä Koiviston juhlateksteileitä ei tulla valmistamaan tilaustuotteina saataviksi tilauserien pienuuden ja yksittäistuotteiden korkean hinnan vuoksi. Kaikille ennakkotilajille asiasta on ilmoitettu suoraan.